

Sygn. akt I PSK 46/21

POSTANOWIENIE

Dnia 3 lutego 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Piotr Prusinowski

w sprawie z powództwa A. W.
przeciwko Wojewódzkiemu [...] (...) Spółce Akcyjnej w C.
o odszkodowanie,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń
Społecznych w dniu 3 lutego 2021 r.,
skargi kasacyjnej powoda od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 26 września 2019 r., sygn. akt III APa (...),

I. odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania;

**II. zasądza od powoda na rzecz pozwanego 240 zł (dwieście
czterdzieści) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 26 września 2019 r. Sąd Apelacyjny w (...) oddalił apelację powoda A. W. od wyroku Sądu Okręgowego w K. z dnia 19 marca 2014 r. w sprawie przeciwko Wojewódzkiemu [...] (...) Spółki Akcyjnej w C. o odszkodowanie. Spór w rozpoznawanej sprawie dotyczył odszkodowania stanowiącego utracone wynagrodzenie z tytułu wykonywania funkcji członka rady nadzorczej w związku z rozwiązaniem umowy o pracę z powodem bez wypowiedzenia (z winy pracownika) na podstawie art. 52 § 1 pkt 1 k.p.

Sąd Apelacyjny ponownie rozpoznając sprawę podkreślił, że odpowiedzialność deliktowa pracodawcy (art. 415 k.c.) musi znajdować uzasadnienie w szczególnie nagannym zachowaniu pracodawcy, polegającym na

umyślnym naruszeniu przez niego norm określających przesłanki rozwiązania umowy o pracę bez wypowiedzenia. Do odpowiedzialności deliktowej pracodawcy znajdują zastosowanie ogólne reguły rozkładu ciężaru dowodu, wynikające z art. 6 k.c. i art. 232 k.p.c. Powód powinien zatem wykazać wszystkie przesłanki odpowiedzialności deliktowej strony pozwanej, a to bezprawność działania pracodawcy, jego winę, szkodę i jej rozmiar, związek przyczynowy między czynem pracodawcy i szkodą. W ocenie Sądu Apelacyjnego zebrany przed Sądem pierwszej instancji i w postępowaniu apelacyjnym materiał dowodowy, jakkolwiek wskazuje, że rozwiązanie umowy o pracę z powodem było bezprawne, to jednak powód nie wykazał, aby zostało podjęte w działaniu umyślnym strony pozwanej. Sąd Apelacyjny zwrócić nadto uwagę, że powód w rozpoznawanej sprawie dochodził utraconych korzyści (*lucrum cessans*), to jest wynagrodzenia, które uzyskiwał z tytułu pełnienia funkcji członka rady nadzorczej, które mógłby osiągnąć, gdyby nie rozwiązano umowy o pracę bez wypowiedzenia. Osiąganie korzyści z tytułu pełnienia przez powoda funkcji członka rady nadzorczej do końca III kadencji było zdarzeniem niepewnym. Walne Zgromadzenie pozwanego w każdej bowiem chwili mogło zmienić statut spółki i odwołać powoda ze składu rady nadzorczej.

Skargę kasacyjną oparto na naruszeniu przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy: art. 378 § 1 k.p.c. w zw. z art. 379 pkt 4 k.p.c. i art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c., a także na naruszeniu prawa materialnego: art. 415 k.c. i art. 416 k.c. w zw. z art. 300 k.p. oraz art. 361 § 1 k.c. w zw. z art. 300 k.p.

Skarżący wniósł o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania na podstawie art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c., wskazując, iż w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne. Podniósł, że przedmiotem rozważań Sądu Apelacyjnego w (...) nie była kwestia prawidłowości składu rozpoznającego sprawę w pierwszej instancji (skład jednego sędziego zawodowego), przy czym orzeczenie Sądu drugiej instancji zapadło w dniu 26 września 2019 r. Natomiast w dniu 17 października 2019 r. została podjęta uchwała składu 7 sędziów Sądu Najwyższego w sprawie o sygn. akt: III PZP 5/19, zgodnie z którą sprawę o odszkodowanie w przypadku nieuzasadnionego lub naruszającego przepisy wypowiedzenia oraz rozwiązania stosunku pracy dochodzone przez pracownika od pracodawcy na podstawie art. 415 k.c. w związku z art. 300 k.p. rozpoznaje sąd w składzie jednego sędziego

jako przewodniczącego i dwóch ławników (art. 47 § 2 pkt 1 lit. a k.p.c.). Sąd Najwyższy postanowił nadać tej uchwale moc zasady prawnej i jednocześnie zastrzegł, że przyjęta w niej wykładnia obowiązuje od dnia podjęcia uchwały. Na tym tle rysuje się, zdaniem skarżącego, istotne zagadnienie prawne: Czy usprawiedliwioną podstawę kasacyjną stanowić może naruszenie przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy lub przepisów prawa materialnego, jeżeli stanowisko Sądu drugiej instancji zawarte w orzeczeniu, które zostało zaskarżone skargą kasacyjną jest niezgodne z wykładnią wynikającą z wydanej później uchwały Sądu Najwyższego (pełnego składu, składu połączonych izb, składu całej izby lub składu 7 sędziów), która uzyskała moc zasady prawnej, przy jednoczesnym ustaleniu, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia?

Skarżący wskazał, że w innych sprawach, w których Sąd Najwyższy orzekał, że dokonana w uchwale wykładnia wiąże od chwili jej podjęcia, znajdowało się szczegółowe odniesienie do kwestii skuteczności podjętej uchwały dla trwających sporów. W istotnej dla sprawy uchwale składu 7 sędziów z dnia 17 października 2019 r. w sprawie o sygn. akt: III PZP 5/19 Sąd Najwyższy - ani w sentencji orzeczenia, ani w uzasadnieniu nie odniósł się do zakresu zastosowania wykładni wynikającej z tej uchwały, wskazując jedynie, że: *Sąd Najwyższy zgodnie z art. 87 ust. 1 ustawy z dnia 8 grudnia 2017 r. o Sądzie Najwyższym (tekst jedn.: Dz. U. z 2019 r. poz. 825) postanowił nadać uchwale moc zasady prawnej, przy czym ustalił, że przyjęta w uchwale wykładnia prawa obowiązuje od dnia jej podjęcia*. W tym stanie rzeczy zdaniem skarżącego, możliwe jest przedstawienie kilku konkurencyjnych hipotez interpretacyjnych: a) uchwała wiąże składy Sądu Najwyższego rozpoznające środki zaskarżenia w okresie po dniu wydania zasady prawnej, b) wykładnia wynikająca z takiej uchwały ma zastosowanie tylko do spraw ostatecznie niezakończonych; c) wykładnia wynikająca z takiej uchwały wiąże w przypadku wydawania rozstrzygnięcia (w I lub II instancji) po dniu jej podjęcia; d) wykładnia wynikająca z takiej uchwały wiąże jedynie w przypadku spraw wszczętych po dniu podjęcia ww. uchwały.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Brak jest podstaw uzasadniających przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania.

W myśl art. 398⁹ § 1 k.p.c., Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne, istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów, zachodzi nieważność postępowania lub skarga kasacyjna jest oczywiście uzasadniona.

Sformułowanie istotnego zagadnienia prawnego w rozumieniu art. 398⁹ § 1 pkt 1 k.p.c. powinno przybrać postać porównywalną z formułowaniem zagadnienia prawnego budzącego poważne wątpliwości, o którym stanowi na przykład art. 390 § 1 k.p.c. Chodzi więc o przedstawienie wyraźnych wątpliwości co do określonego przepisu (normy) lub zespołu przepisów (norm), albo szerzej i bardziej ogólnie - wątpliwości co do pewnego uregulowania prawnego (instytucji prawnej). Sformułowane zagadnienie winno odwoływać się w sposób generalny i abstrakcyjny do treści przepisu, który nie podlega jednoznacznej wykładni, a którego wyjaśnienie przez Sąd Najwyższy przyczyni się do rozwoju jurysprudencki i prawa pozytywnego (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 października 2015 r., I PK 19/15, LEX nr 2021941). Nie może mieć natomiast charakteru kazuistycznego i zawierać szeregu szczegółowych założeń determinujących odpowiedź, jak i nie może służyć uzyskaniu przez skarżącego odpowiedzi odnośnie do kwalifikacji prawnej pewnych szczegółowych elementów podstawy faktycznej zaskarżonego rozstrzygnięcia (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 11 grudnia 2015 r., IV CSK 405/15, LEX nr 2160209). Przedstawienie okoliczności uzasadniających rozpoznanie skargi kasacyjnej ze względu na występujące w sprawie istotne zagadnienie prawne, zgodnie z dotychczasowym orzecznictwem Sądu Najwyższego, powinno polegać na sformułowaniu tego zagadnienia (por. np. postanowienie Sąd u Najwyższego z dnia 10 maja 2001 r., II CZ 35/01, OSNC 2002, nr 1, poz. 11). Musi być to zagadnienie nowe i nierozwiązane dotychczas w orzecznictwie sądowym - T. Ereciński, [w:] Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz. Tom III. Postępowanie rozpoznawcze, wyd. V, red. T. Ereciński. Jeżeli zagadnienie prawne było już przedmiotem wypowiedzi Sądu Najwyższego, skarżący powinien wykazać, że wystąpiły okoliczności uzasadniające zmianę tego

poglądu (por. postanowienia Sąd u Najwyższego z dnia 17 marca 2015 r., I PK 4/15, LEX nr 1661934 i z dnia 18 lutego 2015 r., II CSK 428/14, LEX nr 1652383). Jeżeli skarżący jako przesłankę uzasadniającą przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania wskazuje występowanie w sprawie istotnego zagadnienia prawnego, to powinien zagadnienie to przedstawić przez jego sformułowanie z przytoczeniem przepisów prawa, na tle których ono powstało, przytoczyć argumenty prawne prowadzące do rozbieżnych ocen prawnych, a także wykazać, że jest to zagadnienie, którego rozwiązanie jest istotne nie tylko dla rozstrzygnięcia rozpoznawanej sprawy, lecz także dla praktyki sądowej (postanowienia Sądu Najwyższego z dnia 14 stycznia 2016 r., II CSK 382/15, Legalis nr 1508600; z dnia 21 czerwca 2016 r., V CSK 21/16, Legalis nr 1482401; z dnia 24 maja 2016 r., I CSK 666/15). Innymi słowy istotne zagadnienie prawne powinno kotwiczyć się w regulacji prawnej, która powinna zostać przeanalizowana i opracowana, tak aby to wpierw sam skarżący mógł stwierdzić, że istotne zagadnienie prawne rzeczywiście występuje i dlatego powinien rozpoznać je Sąd Najwyższy (postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2015 r., III UK 206/13).

W rozpoznawanej sprawie skarżący sformułował zagadnienie prawne bez wskazania przepisu prawa, na gruncie którego się ono ujawniło. Uzasadniając wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania przywołał szereg wyroków Sądu Najwyższego oraz przepisy ustawy o Sądzie Najwyższym regulujące instytucję uchwał. Skarżący nie wskazał jednak podstawy prawnej (konkretnego przepisu lub grupy przepisów) sformułowanego zagadnienia, które nie odnosi się wprost do uchwał o mocy zasady prawnej, ale dotyczy dopuszczalnej podstawy kasacyjnej w postaci naruszenia przepisów postępowania, które miało istotny wpływ na wynik sprawy lub przepisów prawa materialnego w szczególnej konfiguracji czasowo-przedmiotowej. Biorąc pod uwagę, że przy wskazanej podstawie przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania rolą Sądu Najwyższego jest wykładnia przepisu, który nie doczekał się wykładni, zasygnalizowana przez skarżącego wątpliwość, jako niepowiązania z konkretnym przepisem prawa, wymyka się ocenie.

Z uwagi na powyższe, Sąd Najwyższy na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach procesu rozstrzygnięto na podstawie reguły z art. 98 § 1 i 3 k.p.c. w związku z art. 398²¹ k.p.c.